

การประชุมวิชาการ ระดับชาติ ครั้งที่ 1

นวัตกรรมทางสังคม
เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง :
ประชาริปไตยอัตลักษณ์ไทย

โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
สังคมเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง
ประชาริปไตยอัตลักษณ์ไทย
15 กรกฎาคม 2566
ณ โรงเรียนอุบลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย จังหวัดพัทลุง

19 มีนาคม 2567

ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

หลักการและเหตุผล

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัล (Digitalization) ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา นำมาสู่มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คนอย่างมาก แต่ขณะเดียวกัน กลไกการบริหารราชการยังเป็นระบบที่รวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลางซึ่งไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาความเหลื่อมล้ำยิ่งในสังคมไทยยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น

จากการศึกษาประสบการณ์ของชุมชนหรือองค์กรชุมชนในระดับพื้นที่และการศึกษางานที่มีการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งในสังคมไทย นำมาสู่แนวทางการสร้างชุมชนในระดับตำบลและระดับจังหวัดให้มีความเข้มแข็ง อันเป็นการพัฒนาพื้นที่ส่วนกลางให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทในการกำหนดความเป็นไปของชุมชนหรือพื้นที่ เพื่อเป็นกลไกหรือเป็นเวทีในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของพื้นที่ในระดับต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการจัดการงบประมาณแผ่นดิน ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณของจังหวัดหรืองบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงงบประมาณขององค์กรต่างๆ ที่มุ่งตอบสนองในระดับพื้นที่ เช่น งบประมาณของสปสข ในการส่งเสริมสุขภาพและป้องกัน เป็นต้น

โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ “นวัตกรรมทางสังคมเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งพื้นฐานของประชาธิปไตยอัตลักษณ์ไทย”

เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนของเครือข่ายภาคประชาสังคมระดับตำบลและจังหวัด ร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนเครือข่ายวิชาการที่เกี่ยวข้อง ผ่านการดำเนินกิจกรรมกลุ่มแบบเน้นการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียน ประสานงาน และบูรณาการการดำเนินงานจัดทำแผนการพัฒนาพื้นที่และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยการขับเคลื่อนผ่านพื้นที่กลางระดับตำบล ระดับจังหวัด และระดับชาติ เพื่ออาศัยความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่ระดับต่างๆ พัฒนามาสู่การสร้างประชาธิปไตยอัตลักษณ์ไทย อันจะเป็นรากฐานของประชาธิปไตยในสังคมไทยอย่างแท้จริง โดยเป็นประชาธิปไตยที่ความมั่นคงและยั่งยืนต่อไปภายหน้า

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนเข้มแข็ง คณะผู้วิจัยโดยการสนับสนุนจาก สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ร่วมกันจัด “การประชุมวิชาการระดับชาติ นวัตกรรมทางสังคมเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง : ประชาธิปไตยอัตลักษณ์ไทย” นี้ขึ้นร่วมกับภาคีเครือข่าย ภาคีเครือข่ายทางวิชาการ ทั้งสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม ดังต่อไปนี้ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน), สภาองค์กรชุมชน, สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กระทรวงมหาดไทย, สถาบันพระปกเกล้า และสถาบันการศึกษา ได้แก่ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยทักษิณ, มหาวิทยาลัยรังสิต และ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อร่วมกันเสริมสร้างและพัฒนาส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมทุกส่วนเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างเข้มแข็งและสร้างประชาธิปไตยที่ยั่งยืนต่อไป

ประชาธิปไตยอัตลักษณ์ไทย
ประชาธิปไตยฐานชุมชน

องค์กรเครือข่ายความร่วมมือ

สวทช.
NSTDA

มหาวิทยาลัยขอนแก่น
KHON KAEN UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยรังสิต
RANGSIT UNIVERSITY

กำหนดการประชุมวิชาการ

ปาฐกถา

“ชุมชนเข้มแข็งกับการกระจายอำนาจ”

เวลา 09.30 - 10.30 น.

ศาสตราจารย์ วุฒิสาร ตันไชย
อดีตนเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

กำหนดการประชุมวิชาการ

เสวนา

“นวัตกรรมทางสังคมเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง : ประจำปีโดยอัตลักษณ์ไทย”

เวลา 10.30 - 12.00 น.

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.ธเนศวร์ เจริญเมือง
อาจารย์ประจำ
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม
อาจารย์ประจำคณะพัฒนาสังคมและ
ยุทธศาสตร์การบริหาร
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.บรูรเจ็ด สิงคะเนติ
อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ผู้ดำเนินรายการ

อ.ดร.ณานิธิ์ สันตะพันธุ์
อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สวทช.
NSTDA

TRU ทรู

กำหนดการประชุมวิชาการ

นำเสนอนวัตกรรมชุมชนเข้มแข็ง 5 จังหวัดนำร่อง

เวลา 13.00 - 15.00 น.

ห้องประชุมจีระ บุญมาก ชั้น 3 อาคารสยามบรมราชกุมารี

13.00- 13.20 น.

นวัตกรรมชุมชนเข้มแข็งจังหวัดขอนแก่น

13.20 - 13.40 น.

นวัตกรรมชุมชนเข้มแข็งจังหวัดพิจิตร

13.40 - 14.00 น.

นวัตกรรมชุมชนเข้มแข็งจังหวัดชลบุรี

14.00 - 14.20 น.

นวัตกรรมชุมชนเข้มแข็งจังหวัดเชียงราย

14.20 - 14.40 น.

นวัตกรรมชุมชนเข้มแข็งจังหวัดสุพรรณบุรี

สวทช.
NSTDA

TSU
ทีเอสยู

กำหนดการนำเสนอนวัตกรรม

ห้องประชุมจีระ บุญมาก ชั้น 3 อาคารสยามบรมราชกุมารี

ลำดับ	เวลา	ผู้นำเสนอ	ผลงานวิชาการ
1	15.00 - 15.20	ณัฐฉินันท์ สุธรรม	โครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาค ประชาชนและองค์กรชุมชน ต.จี๊ว อ.ปัครงชัย จ.นคคราชสีมา
2	15.20 - 15.40	ณัฐพร วัฒนตะนันท์	โครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาค ประชาชนและองค์กรชุมชน ต.ประกาย อ.ประกาย จ.นคคราชสีมา
3	15.40 - 16.00	วรัญญา ศรีริน	โครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน ต.พุดชา อ.เมืองนคคราชสีมา จ.นคคราชสีมา

การนำเสนอรูปแบบโปสเตอร์

ห้องประชุมจีระ บุญมาก ชั้น 3 อาคารสยามบรมราชกุมารี

ลำดับ	ผู้นำเสนอ	ผลงานวิชาการ
1	ไพสิฐ พานิชย์กุล	อำนาจนิตินันท์ในระดบชุมชน
2	ไพสิฐ พานิชย์กุล	ยุทธธรรมชุมชนกับการสร้างควมเข้มแข็งของชุมชน

กำหนดการนำเสนอนวัตกรรม

ห้องประชุม ระบบออนไลน์ ห้องที่ 1

ลำดับ	เวลา	ผู้นำเสนอ	ผลงานวิชาการ
1	13.00-13.15	พรรณิ เสมอภาค	การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์อย่างครบวงจร
2	13:20-13.35	สันติ แก้วพิมพ์	กระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ห้วยคุณภาพ
3	13.40-13.55	ประสิทธิ์ ดวงพยุพ	การจัดสวัสดิการสังคมสู่สวัสดิการชุมชน
4	14:00-14.15	ภัคพงศ์ แสนชาติ	บ้านที่มากกว่าบ้าน" กรณีศึกษา: สหกรณ์เคหสถาน บ้านมั่นคง 4 ชุมชนเมืองไผ่ จังหวัดขอนแก่น
5	14.20-14.35	สุเทพ คำเมฆ	ชุดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทีมสหวิชาชีพ ชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อขีดความสามารถการปฏิบัติงานกับกลุ่มผู้สูงอายุและคนพิการในเชิงพื้นที่เทศบาล ตำบลพลาชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
6	14.40-14.55	กมลกรรช ยศตุ้ย	ชุดกิจกรรมเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางใจด้วยกิจกรรม สร้างสรรค์กับเด็กและเยาวชนในโรงเรียนพิษณุโลก พัทธาคม ตำบลท่าทาง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

สวทช.
NSTDA

กำหนดการนำเสนอบทความวิชาการ

ห้องประชุม 202 อาคารสยามบรมราชกุมารี

ลำดับ	เวลา	ผู้นำเสนอ	ผลงานวิชาการ
1	13.00 -13.15	จิรัฏฐ์ จิ่งตระกูล	การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบแนวคิดประชาสังคมระหว่างประเทศประชาธิปไตยในตะวันตกกับประเทศไทย: รากฐานการพัฒนาประชาธิปไตย
2	13:20-13.35	กิตติมา รงค์กุล กนกนาฏ การการ มนต์ภา เปี่ยมสุข	การสร้างอัตลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนปากน้ำโพ
3	13.40-13.55	สมบูรณ์ คำแหง	การสร้างพื้นที่กลางของภาคประชาสังคมกับการจัดการความขัดแย้งจากโครงการท่าเรือน้ำลึกปากบารากรณีศึกษาสมัชชาคนสตูล
4	14:00-14.15	พา ผอมขำ ไพฑูรย์ ทองสม	นวัตกรรมกลไกความร่วมมือเพื่อสร้างเสริมสุขภาพคนพัทลุง
5	14.20-14.35	พรไทย ศิริสาริตกิจ	ปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของ “พื้นที่กลาง” ของภาคประชาชนในภาคใต้
6	14.40-14.55	โอฬาร ถิ่นบางเตียว	ข้อเสนอว่าด้วยการสร้างชุมชนเข้มแข็งบนพื้นที่กลางสาธารณะ

สวทช.
NSTDA

กำหนดการนำเสนอบทความวิชาการ

ห้องประชุม ระบบออนไลน์ ห้องที่ 2

ลำดับ	เวลา	ผู้นำเสนอ	ผลงานวิชาการ
1	13.00 -13.15	ทนายท สุพิมพานนท์	แนวทางตามกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา
2	13.15 - 13.30	ณัฐมน ทองมี เกริกเกียรติ ทิพย์ชัย	ข้อจำกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารราชการตามหลักการกระจายอำนาจ
3	13.30- 13.45	ปิยณัฐ มะทะ	ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของภาคประชาสังคมเพื่อลดการตีตราและเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ กรณีศึกษา มูลนิธิเอ็มพลัส
4	13.45 - 14.00	ณัฐชยา เรืองแสน	บทบาทของภาคประชาสังคมต่อการผลักดันเรื่องความรับผิดชอบของรัฐ: กรณีศึกษาการสังหารหมู่ 6 ตุลาคม ปี พ.ศ. 2519-2521
5	14.00 - 14.15	วรรณภา ประยุกต์วงศ์ อภิชัย พันธเสน	การกระจายอำนาจตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
6	14.15 - 14.30	ญาณันท์ สามเพชรเจริญ สมจิตต์ ปาละภาค กนิษฐา แยมโพธิ์ใช้	แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดของประเทศไทย: กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี
7	14.30 - 14.45	พีระพล วารีเพชร ลดาวัลย์ ไช้คำ	สถานภาพทางสังคมกับพฤติกรรมทางเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566: ศึกษากรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี
8	14.45 - 15.00	สุเทพ คำเมฆ	จริยธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวบ้านเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยชุมชนในกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมในภาคเหนือ
9	15.00 - 15.15	อมรรัตน์ อำมาตเสนา	ปัญหาทางกฎหมายและแนวทางในการยกระดับการประกอบธุรกิจบ้านนอกแอ่งกินรังของไทย เพื่อการส่งออกผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่ยั่งยืน
10	15.15 - 15.30	พุดิพงษ์ พรมดี ธนพฤษภ์ ชามะรัตน์	กระบวนการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพคนไร้บ้าน กรณีศึกษาศูนย์ฟื้นฟูพัฒนาศักยภาพบุคคลและสร้างชุมชนไร้บ้าน จังหวัดขอนแก่น

สวทช. NSTDA

กำหนดการนำเสนอบทความวิชาการ

ห้องประชุม ระบบออนไลน์ ห้องที่ 3

ลำดับ	เวลา	ผู้นำเสนอ	ผลงานวิชาการ
1	13.00 -13.15	กุลสตรี มหาชน ธนพฤษภ์ ชามะรัตน์	การรับมือกับมลพิษทางอากาศ กรณีศึกษาตำบลมาบตพุด อำเภอเมืองระยอง
2	13.15 - 13.30	เบญจพร ยาทองไชย ธนพฤษภ์ ชามะรัตน์	การตอบสนองของคนในชุมชนมิตรภาพต่อการถูกอพยพ จากการพัฒนาราง โครงการรถไฟความเร็วสูง จังหวัด ขอนแก่น
3	13.30- 13.45	สุทธิดา ไชยศิริ ธนพฤษภ์ ชามะรัตน์	แนวทางการปรับตัวของผู้ประกอบการสองแฉกพลังงานเชื้อ เพลิงในการเข้ามาของรถโดยสารสาธารณะพลังงานไฟฟ้าใน เทศบาลนครระยอง
4	13.45 - 14.00	เฉลิมพร เย็นเยือก	ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
5	14.00 - 14.15	อนาวิน กอประเสริฐสุด	ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของผู้นำชุมชน
6	14.15 - 14.30	ณัฐพร หล่อปรีชากุล	คุณภาพการบริหารสาธารณะ ของสำนักงานสวัสดิการและ คุ้มครองแรงงาน กรณีศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี
7	14.30 - 14.45	สุภาวดี ดวงคล้าย	คุณภาพการบริการสาธารณะของกองช่าง องค์การบริหารส่วน ตำบลดอนตะโก จังหวัดราชบุรี
8	14.45 - 15.00	กรรณิการ์ รอดเนียม	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรโครงการ ชลประทานพัทลุง จังหวัดพัทลุง
9	15.00 - 15.15	วันฤดี สุขสงวน เฉลิมพร เย็นเยือก	การประเมินประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย e-Book กรณีสื่อการวิจัยเชิงปริมาณ

สวทช.
NSTDA

บทคัดย่อ

บทความวิชาการ บทความวิจัย

สวทช.
NSTDA

การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบแนวคิดประชาสังคมระหว่างประเทศ ประชาธิปไตยในตะวันตกกับประเทศไทย: รากฐานการพัฒนาประชาธิปไตย

จิรัฏฐ์ จิ่งตระกูล

วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิพากษ์และเปรียบเทียบแนวคิดประชาสังคมระหว่างประชาสังคมในประเทศประชาธิปไตยโลกตะวันตกกับประชาสังคมในประเทศไทย อันนำไปสู่การสร้างข้อเสนอแนะแนวการพัฒนาภาคประชาสังคมไทยให้มีความเข้มแข็ง มีสาระสรุปรวมดังนี้

(1) การขับเคลื่อนภาคประชาสังคมในประเทศประชาธิปไตยตะวันตก รัฐบาลให้การสนับสนุนองค์ภาคประชาสังคมทั้งด้านกฎหมายและด้านงบประมาณในดำเนินกิจกรรมทางสังคมอย่างเต็มที่และจริงจัง รัฐบาลยึดหลักแนวคิดรัฐประชาธิปไตยเป็นฐานการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศ โดยมุ่งเน้นให้พลเมืองแบบพหุนิยมเป็นฟันเฟืองสำคัญต่อการพัฒนาบ้านเมืองผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมทางสังคม

(2) การขับเคลื่อนภาคประชาสังคมในประเทศไทย มีพลวัตทางสังคมประวัติศาสตร์ที่ยาวนานในระดับหนึ่ง รวมถึงการเจริญโตขององค์ภาคประชาสังคมอย่างเป็นรูปธรรมในวงกว้าง แต่กลับไร้ความแข็งแรงในรากฐานและความเสถียรภาพการขับเคลื่อนอย่างมีประสิทธิภาพ ยกตัวอย่างผลกระทบ เช่น ภาคประชาสังคมไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางสังคมได้อย่างอิสระ การแก้ไขปัญหาคทางสังคมเพื่อพัฒนาไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาสังคมไม่สามารถจัดทำให้เติบโตอย่างก้าวหน้าได้ เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้เกิดจากองค์ประกอบ 3 ประการหลัก ได้แก่ 1) รัฐบาลไทยไม่มีกฎหมายสนับสนุนการบริหารจัดการตนเอง 2) รัฐบาลไทยไม่มีกฎหมายสนับสนุนงบประมาณ และ 3) เกิดการรัฐประหารบ่อยครั้ง

เพื่อมุ่งไปสู่พัฒนาภาคประชาสังคมไทยให้มีความแข็งแรง จึงมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้ 1) รัฐบาลไทยควรจัดทำกฎหมายการสนับสนุนการบริหารจัดการตนเองแก่องค์ภาคประชาสังคมอย่างจริงจัง โดยคำนึงถึงความอิสระเป็นสำคัญและให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2560 2) รัฐบาลไทยควรจัดทำกฎหมายงบประมาณอย่างจริงจัง เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางสังคมขององค์ภาคประชาสังคมไทย และ 3) รัฐบาลไทยควรใช้เครือข่ายความร่วมมือกับองค์ภาคประชาสังคมในการบริหารจัดการสังคมไทยด้วยหลักธรรมาภิบาลและหลักการสันติวิธี เพื่อลดการผลิตซ้ำของวงจรอุบาทว์ทางการเมืองโดยเฉพาะการรัฐประหารที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง

คำสำคัญ: แนวคิดประชาสังคม, การเปรียบเทียบ, ประชาสังคมโลกตะวันตก, การพัฒนาภาคประชาสังคมไทย

ประชาธิปไตยอัครลักษณ์ไทย
ประชาธิปไตยฐานชุมชน

สวทช.
NSTDA

การสร้างอัตลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนปากน้ำโพ

กิตติมา รงค์กุล,
กนกนาฏ การการ,
มนต์ภา เปี่ยมสุข,
สหัสหัส กิตติบุญเกศ,
ธนวัฒน์ ศรีพรมสุข,
กริช เขียนโคกกรวด
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา

บทความนี้พยายามศึกษาเกี่ยวกับ “การประดิษฐ์สร้างทางอัตลักษณ์” ในชุมชนปากน้ำโพ ในจังหวัด นครสวรรค์ ในบริบทการสร้าง “Smart City” และมีความแตกต่างออกกันไป โดยงานนี้จะกล่าวถึง “ชาวจีนโพ้นทะเล” และ “คนไทยเชื้อสายจีน” เพราะว่า ประเทศไทย และประเทศจีนมีความสัมพันธ์กันมาอย่างยาวนานในทางประวัติศาสตร์ มีวัฒนธรรม และประเพณีที่ถูกส่งต่อกันมา ซึ่งชุมชนปากน้ำโพเป็นที่อยู่อาศัยของคนจีนที่มากที่สุดเป็นอันดับ 3 ของประเทศแต่กว่าวัฒนธรรม และประเพณีของจีนเหล่านี้กำลังจะเลือนลาง และหายจางหายไป โดยเฉพาะในชุมชนปากน้ำโพ ซึ่งมีปัจจัยมาจากการที่ภาครัฐไม่ได้ให้ความสนใจมากพอ และวัตถุประสงค์ของงานนี้คือ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการจัดการและการสร้างอัตลักษณ์ผ่าน Smart City ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือไม่เปลี่ยนแปลงชุมชนและเพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของชุมชนจีนอพยพในชุมชนปากน้ำโพ โดยใช้กรอบแนวคิด “แนวคิดอัตลักษณ์ประดิษฐ์” มาใช้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มคนจีนโพ้นทะเลในนครสวรรค์และคนไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ที่ปากน้ำโพ ในบริบทการเปลี่ยนเป็น Smart City

คำสำคัญ: ชุมชนคนจีนโพ้นทะเล, ชุมชนคนไทยเชื้อสายจีน, ชุมชนปากน้ำโพ, Smart City, นครสวรรค์

สวทช.
NSTDA

การสร้างพื้นที่กลางของภาคประชาสังคมกับการจัดการความขัดแย้ง จากโครงการทำเรื่อน้ำลึกลงบารา กรณีศึกษาสมัชชาคนสตูล

สมบูรณ์ คำแหง

“สมัชชาคนสตูล” เป็นการก่อตัวของภาคประชาสังคมในจังหวัด เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2555 และมีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน (2566) ถือเป็นพื้นที่การนำเสนอกิจกรรมของกลุ่มองค์กรทางสังคมต่าง ๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดสตูล สมัชชาคนสตูล เกิดขึ้นจากความร่วมมือของกลุ่มองค์กรชาวบ้าน และภาคีเครือข่ายที่มีกิจกรรมการขับเคลื่อนทางสังคม 12 - 14 ประเด็น เช่น ประเด็นทรัพยากร สุขภาพ ที่ดิน/ที่อยู่อาศัย เด็กเยาวชน/สตรี การศึกษา การคุ้มครองผู้บริโภค คนพิการ และการเกษตร รวมทั้งสิ้นกว่า 30 กลุ่ม ครอบคลุมพื้นที่ทุกอำเภอในจังหวัดสตูล ซึ่งล่าสุดเป็นการจัดเวทีสมัชชาคนสตูล ครั้งที่ 9 (อินทรรุ ยูทธกวี และคณะ, 2563) ในการจัดแต่ละครั้งจะมีการกำหนดวาระสำคัญให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของปีนั้น ๆ โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อจัดทำข้อเสนอที่เป็นนโยบายสาธารณะในระดับจังหวัด ทั้งเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่ (ชุมชน ตำบล) จากความต้องการของเครือข่ายต่าง ๆ ซึ่งข้อเสนอส่วนใหญ่ต้องมีรูปธรรมจากการดำเนินงานขององค์กรที่รับผิดชอบประเด็นที่รวมตัวกันเป็นเครือข่ายดำเนินการอยู่แล้ว ดังนั้นภารกิจของกระบวนการสมัชชาคนสตูล คือการกำหนดหน้าที่ของพื้นที่กลาง ที่จัดขึ้นเพื่อต้องการให้เครือข่ายต่าง ๆ เข้ามาใช้พื้นที่ร่วมกันในการกำหนด ออกแบบ หรือกำหนดทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสม ตามความต้องการของแต่ละกลุ่มประเด็น และประมวลเป็นข้อเสนอกลางสำหรับสร้างวาระการขับเคลื่อนเฉพาะในแต่ละปี ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดขบวนการสมัชชาคนสตูล คือโครงการทำเรื่อน้ำลึกลงบารา ที่รัฐบาลพยายามผลักดันให้เกิดขึ้นที่จังหวัดสตูล ด้วยโครงการนี้เป็นโครงการขนาดใหญ่ที่จะต้องใช้พื้นที่อ่าวปากบาราทั้งในทะเลและชายฝั่งเกือบ 5,000 ไร่ ซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา และยังมีโครงการที่เกี่ยวข้องกันอีกไม่ต่ำกว่า 3 โครงการเกิดขึ้นไปด้วยกัน คือโครงการรถไฟรางคู่ ที่จะต้องสร้างจากท่าเรื่อน้ำลึกลงบารา เพื่อไปเชื่อมต่อกับท่าเรื่อน้ำลึกสงขลา 2 ที่บ้านสวนกง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ซึ่งจากปัจจัยดังกล่าวนี้ ก่อให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกันทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โครงการทำเรื่อน้ำลึกลงบาราเป็นโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ และใช้งบประมาณจำนวนมาก จึงมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ยังให้มีการถกเถียงต่อเรื่องนี้อย่างหลากหลาย ทั้งเห็นด้วยและเห็นแย้งกับโครงการนี้ และพบว่าส่วนใหญ่แล้วรับรู้ข้อมูลจากการฟังต่อกันมา หรือการได้รับรู้จากการนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ ของกรมเจ้าท่า แต่ยังไม่เคยเห็นเอกสารทั้งหมดอย่างเป็นทางการมาก่อน จนได้มีการจัดตั้งกลุ่มศึกษาและติดตามโครงการนี้ และได้ทำการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อหาข้อเท็จจริง รวมถึงการศึกษาถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นให้ได้มากที่สุด โดยใช้ชื่อกลุ่มศึกษานี้ว่า “เครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล”

จากปรากฏการณ์ดังกล่าวรวมถึงความต่อเนื่องในการดำเนินงานของสมัชชาคนสตูลได้ส่งผลต่อการยอมรับในบทบาทของภาคประชาสังคมในจังหวัดสตูลอย่างชัดเจนมากขึ้น สังเกตได้จากการเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในกลไกการพัฒนาในระดับจังหวัดและในท้องถิ่นของตัวแทนสมัชชาคนสตูลมาจนถึงปัจจุบัน และทั้งหมดนี้คือปัจจัยสำคัญของงานศึกษาที่ ต้องการสืบค้นบทเรียนและประสบการณ์ของสมัชชาคนสตูลภายใต้สถานการณ์ของความขัดแย้งจากการพัฒนา กล่าว ทั้งนี้เพื่อให้เห็นถึงรูปแบบที่เหมาะสมต่อการสร้างทางออกของปัญหาที่เกิดขึ้นจากความคิดเห็นที่แตกต่างของคนในพื้นที่จังหวัดสตูลต่อไป

สวทช.
NSTDA

นวัตกรรมกลไกความร่วมมือเพื่อสร้างเสริมสุขภาพคนพิการ

พา พอมขำ
ไพฑูรย์ กองสม

บทความการศึกษานวัตกรรมกลไกความร่วมมือเพื่อสร้างเสริมสุขภาพคนพิการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นและเครือข่ายภาคประชาชนในการดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ และผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานของกลไกความร่วมมือ โดยใช้การเก็บข้อมูลภาคสนามและการจัดสนทนากลุ่มย่อยจำนวน 2 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า กลไกความร่วมมือเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพคนพิการเป็นกลไกร่วมระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุงและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ โดยร่วมมือในด้านงบประมาณในสัดส่วน 25:75 และร่วมมือในด้านการบริหารจัดการผ่านคณะกรรมการบริหารแผนงานร่วมทุน ในสัดส่วนตัวแทนคณะกรรมการที่เท่า ๆ กัน

หัวใจสำคัญที่ก่อให้เกิดกลไกร่วมคือการมีเป้าหมายร่วมกันที่จะทำให้คนพิการมีสุขภาพดีขึ้นการสร้างเสริมสุขภาพใช้การสนับสนุนทุนให้กับพื้นที่จำนวน 30 พื้นที่ ภายใต้ประเด็นสุขภาพสำคัญ 4 ประเด็น คือ ผู้สูงอายุเด็กเยาวชนและครอบครัวกิจกรรมทางกาย และอาหารปลอดภัย กระบวนการที่ใช้ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการพัฒนาโครงการ ขั้นตอนการดำเนินโครงการ ขั้นตอนการประเมินผลเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา และขั้นตอนการถอดบทเรียน ซึ่งทั้ง 4 ขั้นตอนมีทีมสนับสนุนวิชาการเป็นผู้หนุนเสริมการดำเนินโครงการของพื้นที่หลังการดำเนินโครงการ พบว่า เด็กและเยาวชนได้เข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ เพิ่มขึ้น 614 คน ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น 1,180 คน คนพิการมีกิจกรรมทางกายเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มขึ้น 665 คน และมีคนพิการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริโภคอาหารเพิ่มขึ้น 1,360 คน

คำสำคัญ กลไกความร่วมมือ, สร้างเสริมสุขภาพ, คนพิการ

สวทช.
NSTDA

TSU
ทักษิณ

ปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของ “พื้นที่กลาง” ของภาคประชาชนในภาคใต้

พรไทย ศิริสาริตกิจ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

บทความวิชาการเรื่อง “ปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้มแข็งของ “พื้นที่กลาง” ของภาคประชาชนในภาคใต้” เป็นการนำเสนอหัวข้อสำคัญ 3 หัวข้อ ประเด็นที่ 1 คือ การกล่าวถึงนิยามและความหมายของแนวคิดชุมชนเพื่อให้เกิดความเข้าใจว่า การให้ความหมายของชุมชนนั้นมีพัฒนาการและ การนิยามที่ไม่ตายตัวขึ้นอยู่กับบริบทและการเคลื่อนไหวของคนในแต่ละชุมชน ชุมชนที่เข้มแข็งเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกระดับ ประเด็นที่ 2 เป็นการสังเคราะห์ให้เห็นการสร้างพื้นที่กลางในภาคใต้ กรณีศึกษา “พังงาแห่งความสุข” ซึ่งพบเงื่อนไขความสำเร็จเกิดจาก 4 ปัจจัย 1) ความสามารถในการเชื่อมกับหน่วยงานรัฐของภาคประชาสังคมพังงามีความเข้มแข็ง 2) ความเป็นหนึ่งเดียวของกลุ่มแกนนำที่มีประสบการณ์ทำงานร่วมกันมาอย่างยาวนาน 3) มีการสร้างชุมชนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในระดับตำบล และ 4) มีระบบการจัดการข้อมูลและการถ่ายทอดข้อมูลสู่สาธารณะ เพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ สำหรับประเด็นที่ 3 เป็นการสังเคราะห์ให้เห็นการสร้างพื้นที่กลางในภาคใต้ กรณีศึกษา “พัทลุงมหานครแห่งความสุข” ซึ่งพบเงื่อนไขความสำเร็จเกิดจาก 1) มีการร่วมสร้างพื้นที่กลางเพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดพัทลุงแบบมีส่วนร่วม โดยยึดปัญหาของพื้นที่เป็นเป้าหมาย 2) เกิดการร้อยเครือข่ายของภาคประชาสังคมข้ามพื้นที่จังหวัดที่มีเป้าหมายร่วมกันในการกระจายอำนาจที่เชื่อว่าประชาชนต้องมีความเข้มแข็งจากฐานของชุมชน และ 3) เกิดการขับเคลื่อนและสร้างพื้นที่กลางร่วมกันบนบริบท, ฐานปัญหา, ฐานทุนของกลุ่มองค์กรที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาคประชาชน, การสร้างพื้นที่กลาง, พัทลุงมหานครแห่งความสุข, พังงาแห่งความสุข

สวทช.
NSTDA

TSU
ทักษิณ

ข้อเสนอว่าด้วยการสร้างชุมชนเข้มแข็งบนพื้นที่กลางสาธารณะ

รองศาสตราจารย์ ดร.ไอฟาร์ ถิ่นบางเตียว
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทความนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ การอธิบายความสำคัญของการสร้างพื้นที่กลางสาธารณะของชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน รองรับการพัฒนาประชาธิปไตยฐานรากของชุมชน การสร้างพื้นที่กลางสาธารณะของชุมชน คือ หัวใจสำคัญของระบอบประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ (deliberative democracy) ที่พยายามแก้ไข้ปัญหา หรือ เติมเต็มข้อบกพร่องของประชาธิปไตยแบบตัวแทน (representative democracy) พื้นที่กลางสาธารณะ เป็นแนวคิดสำคัญอีกประการหนึ่งที่หนุนเสริมให้เกิดสถาบันการเมืองในระดับชุมชนท้องถิ่นของชาวบ้านจะได้มีพื้นที่สนามอำนาจของประชาชนและจะถูกใช้โดยประชาชนในชุมชนผ่านสถาบันการเมืองของชุมชนเพื่อประโยชน์ในการจัดการปัญหาชุมชนท้องถิ่นร่วมกัน ภายใต้เป้าหมาย หรือ จุดมการณ์ชุมชนพื้นที่กลางสาธารณะ ในเชิงสถาบันการเมืองของชุมชนในระยะยาวจะเป็นพื้นที่สำคัญในการระดมความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นได้มาพูดคุยแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นกันในประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้นในชุมชนและส่งผลกระทบต่อท้องถิ่นในมิติต่าง ๆ ตลอดจนการเป็นพื้นที่เพื่อสร้างการลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนของตนเองตามที่ได้ค้นพบร่วมกัน

สวทช.
NSTDA

ทศป
ทศป

แนวทางตามกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา

กายนก สุพิมพานนท์
องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บทความนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา รวมถึงการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งอยู่ในระดับพื้นที่มีหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะให้กับประชาชนในเขตพื้นที่ของแต่ละท้องถิ่นตามกฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ จึงควรส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาและดูแลเด็ก เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่เป็นการสร้างรากฐานของชีวิตเป็นวัยที่มีการพัฒนาสมองและการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด ส่งผลให้บุคคลเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งการส่งเสริมและสนับสนุนดังกล่าวจะสร้างโอกาสเข้าถึงบริการสาธารณะทั้งด้านการศึกษาและด้านสังคม รวมถึงให้การดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ปัจจุบันได้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 54 วรรคหนึ่ง บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และวรรคสองกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวยังมีข้อจำกัดบางประการที่จะสามารถพัฒนาให้ครบถ้วนทุกมิติและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้ เพื่อประโยชน์ในการดูแลและพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้การขับเคลื่อนพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การพัฒนาเด็ก ,องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น , พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติหลักสูตรไทย
พระราชบัญญัติฐานชุมชน

ข้อจำกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารราชการ ตามหลักการกระจายอำนาจ

ณัฐมน ทองมี
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ในปัจจุบันประเทศไทยได้จัดระเบียบการบริหารราชการเป็นราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 โดยแนวคิดในการจัดองค์กรภายในรัฐหรือการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของไทยจึงอยู่ภายใต้แนวคิดของหลักการจัดองค์กรของรัฐคือหลักการรวมอำนาจและหลักการกระจายอำนาจ บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจหรือไม่

จากการศึกษาพบว่า การบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจกล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีความเป็นอิสระในการจัดทำบริการสาธารณะโดยมีข้อจำกัดดังนี้

1. ข้อจำกัดจากกฎหมายลำดับรองที่ออกโดยกระทรวงมหาดไทย กระทบกับความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะทำให้การจัดทำบริการสาธารณะเกิดความล่าช้าและส่งผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติหน้าที่ที่จะดำเนินการผิดระเบียบดังกล่าวหรือไม่และสร้างภาระให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องเตรียมตัวในการนำเสนองบประมาณเพื่อใช้ในการจัดโครงการ
2. ข้อจำกัดจากหนังสือแจ้งเวียนของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหนังสือที่มีลักษณะเป็นคำสั่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการตามแม้ไม่ปรากฏคำว่า “คำสั่ง” ในหนังสือแจ้งเวียนก็ตาม
3. ข้อจำกัดในด้านงบประมาณ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องพึ่งเงินจำนวนมากในแต่ละปีจากรัฐบาลส่วนกลางและเป็นการได้รับเงินอุดหนุนอย่างมีเงื่อนไขอาจกล่าวได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นขาดอิสระทางการคลังและยังต้องจัดหางบประมาณเพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล

คำสำคัญ: องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, การกระจายอำนาจ, ความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, อำนาจกำกับดูแล

สวทช.
NSTDA

TSU หักซัน

ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของภาคประชาสังคมเพื่อลดการตีตรา และเลือกปฏิบัติ ต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ กรณีศึกษา มูลนิธิเอ็มพลัส

ปิยณัฐ มະกะ

นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาระบบสังคม
วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของมูลนิธิเอ็มพลัส เพื่อลดการตีตราและเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อศึกษา เนื้อหา รูปแบบและวิธีการ ในการจัดกิจกรรมของมูลนิธิเอ็มพลัส ต่อความเข้าใจเรื่องความหลากหลายทางเพศ เพื่อลดการตีตราและเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ และเพื่อศึกษาผลลัพธ์การฝึกอบรม นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ของมูลนิธิเอ็มพลัส ส่งผลต่อความเข้าใจเรื่องความหลากหลายทางเพศ เพื่อลดการตีตราและเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ โดยผู้วิจัยใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ ด้วยการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์บุคคล หลักของงานวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ คณะผู้บริหารมูลนิธิเอ็มพลัส และนักศึกษา อาจารย์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ผ่านกิจกรรมการฝึกอบรม เรื่องความหลากหลายทางเพศในสังคมไทยปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่า ขบวนการ เคลื่อนไหวทางสังคมของมูลนิธิเอ็มพลัส ในฐานะภาคประชาสังคม มีบทบาทสำคัญอย่างมากในฐานะภาคประชาสังคม มีการเฝ้าระวัง เป็นปากเสียง และเป็นตัวเร่ง เพื่อให้สังคมมีความตระหนักเรื่องความหลากหลายทางเพศ ในสังคมไทย และป้องกันไม่ให้เกิดสถานการณ์การตีตราและเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ อันเป็นเหตุกาให้เกิดความรุนแรง ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม ของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ

คำสำคัญ: ภาคประชาสังคม, ความหลากหลายทางเพศ, การตีตรา, การเลือกปฏิบัติ

มูลนิธิไทยเกย์เลสเบียน
มูลนิธิไทยเกย์เลสเบียน

สาขา
NSTDA

บทบาทของภาคประชาสังคมไทยภายใต้ระบอบอำนาจนิยม : กรณีศึกษา 6 ตุลาคม ปี พ.ศ. 2519 – 2521

ณัฐชยา เรืองแสน
นิสิตปริญญาโท สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทความชิ้นนี้ ศึกษาบทบาทของภาคประชาสังคมไทยในการกำหนดมาตรฐานทางการเมืองและสังคม ต่อการผลักดันประเด็นความยุติธรรม และการรับผิดชอบของรัฐในกรณี 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 โดยวิเคราะห์จากมโนทัศน์ ข้อเรียกร้อง และวิธีการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมไทยและต่างประเทศ ที่เกิดขึ้นระหว่างปีพ.ศ. 2519 – 2521 ประเด็นสำคัญมี 2 เรื่อง คือ 1) สำรว่าข้อเรียกร้อง วิธีการและรูปแบบการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมที่เกิดขึ้นในช่วงระหว่างปีพ.ศ. 2519 – 2521 คือการผลักดันบรรทัดฐานเรื่องความยุติธรรมและการรับผิดชอบของรัฐหรือไม่ อย่างไร 2) อะไรคือผลทางการเมืองจากข้อเรียกร้องและการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคม และส่งผลให้รัฐต้องสร้างคำอธิบายเพื่อโต้ตอบคำอธิบายของภาคประชาสังคมหรือไม่ อย่างไร

บทความเสนอว่าภาคประชาสังคมไทยขณะนั้นเลือกใช้มุมมองทางศาสนาเป็นกรอบในการผลักดันข้อเรียกร้อง (issue framing) เพื่อสร้างพลังทางสังคมมากกว่าการเสนอให้สืบสวนข้อเท็จจริง และเผยแพร่สู่สาธารณะชน และชี้ว่าภาคประชาสังคมไทยเลือกที่จะปรองดองสมานฉันท์มากกว่าการคืนความยุติธรรมให้กับผู้ถูกละเมิด ผลการวิจัยยังช่วยทำให้มองเห็นภาพประวัติศาสตร์ความรุนแรงได้ชัดเจนรอบด้านมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นที่มาและพลวัตของวัฒนธรรมลายนวลพันพิดในกรณีสังหารหมู่ 6 ตุลาคมที่ยังคงฝังรากลึกและถูกผลิตซ้ำอยู่จนปัจจุบัน

คำสำคัญ: ภาคประชาสังคม ผู้เผยแพร่บรรทัดฐาน ความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน

ประชาธิปไตยอัตลักษณ์ไทย
ประชาธิปไตยฐานชุมชน

สวทช.
NSTDA

TSU
ทักษิณ

การกระจายอำนาจตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รศ.ดร.วรรณภา ประยุกต์วงศ์

ศ.ดร.อภิชัย พันธเสน

มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตนครสวรรค์ และ มหาวิทยาลัยรังสิต

การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ของไทย ยังไม่มีแผนงานและกรอบเวลาที่ชัดเจนรองรับ บทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีอย่างจำกัด ภายใต้การตรวจสอบของหน่วยงานอิสระ แต่ก็ยังพบปัญหาการให้บริการสาธารณะ บทความวิจัยนี้นำเสนอผลการประเมินความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ จำนวน 302 แห่ง จากแผนงานวิจัยการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศไทย โดยมี ศาสตราจารย์ ดร. อภิชัย พันธเสน (2565) เป็นหัวหน้าแผนงานวิจัย ดำเนินงาน มาตั้งแต่ระยะที่ 1 ปี พ.ศ. 2561 จนถึงระยะที่ 3 ปี พ.ศ. 2565 พบว่า อปท. ที่ประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารองค์กร ในระดับเข้าถึงหรือระดับสูงสุด เป็นองค์กรแห่งประโยชน์สุข คือ เป็น อปท. ที่ดำเนินการจัดบริการสาธารณะ ทั้งด้านสุขอนามัย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและการศึกษา และด้านวัฒนธรรม ด้วยการวางแผนจัดสรรงบประมาณดำเนินงานประจำ และกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่ได้ผลผลิตตามวัตถุประสงค์อย่างยั่งยืนแล้ว ยังได้ผลลัพธ์คือความสุขของบุคลากร และผลในที่สุดคือประโยชน์สุขจากการที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมสร้างประโยชน์และได้รับความสุขไปพร้อมกัน การกระจายอำนาจตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงไม่ใช่การกระจายอำนาจให้กับอปท. เหมือนกันทั้งหมด ควรเป็นความพร้อมของอปท. แต่ละแห่ง โดย อปท. ที่ได้รับการประเมินอยู่ในเกณฑ์เข้าถึง ควรให้ทำหน้าที่แก้ปัญหาดูแลทุกข์สุขของประชาชนได้อย่างเต็มที่

คำสำคัญ: กระจายอำนาจ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระดับเข้าถึง องค์กรแห่งประโยชน์สุข

สวทช.
NSTDA

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานการศึกษาระดับจังหวัด ในจังหวัดนนทบุรี

ญาณันท์ สามเพชรเจริญ,
สมจิตต์ ปาละภาค,
กนิษฐา แยมโพธิ์ใช้
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทความวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานการศึกษาระดับจังหวัด ในจังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัด นนทบุรีตามกรอบการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัดของประเทศไทยและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของหน่วยงานการศึกษาระดับจังหวัดในจังหวัดนนทบุรี โดยการสนทนากลุ่มกับผู้บริหารหน่วยงานการศึกษาระดับ จังหวัดนนทบุรี 8 คน เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ มี 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) นโยบายด้านการศึกษาระดับจังหวัด 2) โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ 3) การบริหารเชิงคุณภาพของเดมมิ่ง และ 4) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 1) การวางแผนและกำหนดเป้าหมายแบบมีส่วนร่วม 2) วิธีการและการบริหารวิธีการสู่การปฏิบัติ และ 3) การติดตามประเมินผล

คำสำคัญ: กรอบการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัดของประเทศไทย, การพัฒนาคุณภาพการศึกษา, หน่วยงานการศึกษา, จังหวัดนนทบุรี

ประชาธิปไตยอัสลักษณ์ไทย
ประชาธิปไตยฐานชุมชน

สทศ
NSTDA

ทรู
ปลูกฝัน

สถานภาพทางสังคมกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 : ศึกษากลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี

พีระพา วารีเพชร,
ผศ.ดร. ลดาวัลย์ ไข่คำ

วิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยทางสถานภาพทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ลักษณะที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพ รายได้ และความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งกับ พฤติกรรมการเลือกตั้งซึ่งมี 3 ลักษณะได้แก่ 1) การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 2) การเลือกพรรคการเมือง และ 3) การตัดสินใจว่าจะเลือกพรรคเดิมในการเลือกตั้งครั้งต่อไป โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 396 ราย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ ลักษณะที่อยู่อาศัย ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกพรรคการเมืองได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ลักษณะที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพ และรายได้ และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจจะเลือกพรรคการเมืองเดิม ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส และอาชีพ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: สถานภาพทางสังคม, พฤติกรรมการเลือกตั้ง, นนทบุรี

สาขา
NSTDA

ริยธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวบ้านเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยชุมชน ในกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมในภาคเหนือ

สุเทพ คำเมฆ,
พรอัมรินทร์ พรหมเกิด,
จักรพันธ์ ชัดชุ่มแสง
สาขาวิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แบบแผนจริยธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวบ้านในกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมในภาคเหนือ การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์นิยม ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้รู้ในชุมชน สมาชิกขององค์กรภาคประชาสังคม และกลุ่มคนที่มีความรู้ความเข้าใจเฉพาะเรื่องความเป็นพลเมือง เครื่องมือที่สำคัญในการใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือนักวิจัยและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า แบบแผนจริยธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวบ้านในกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมในภาคเหนือมีสามองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ความรู้และความกระตือรือร้นในทางการเมือง สำนึกรับผิดชอบและความจงรักภักดีต่อชุมชน และมีส่วนร่วมและให้ร่วมมือกับกิจกรรมของชุมชน องค์ประกอบจริยธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเหล่านี้ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดของการแสดงออกถึงความเป็นพลเมืองเข้มแข็งซึ่งแสดงนัยเกี่ยวกับการแสดงออกทางปฏิบัติการถึงการมีจริยธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในสังคมที่พึงปรารถนาถือเป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาสังคมประชาธิปไตยได้อย่างเข้มแข็ง

คำสำคัญ: จริยธรรมการมีส่วนทางการเมือง, ความเป็นพลเมือง, องค์กรภาคประชาสังคม

ประชาธิปไตยอัครกษัตริย์ไทย
ประชาธิปไตยฐานชุมชน

สวทช.
NSTDA

TSU
ทศกิตติคุณ

ปัญหาทางกฎหมายและแนวทางในการยกระดับการประกอบธุรกิจ บ้านนกแอ่นกินรังของไทย เพื่อการส่งออกผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่ยั่งยืน

อมรรัตน์ อำมาตเสนา
สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

การประกอบธุรกิจบ้านนกแอ่นกินรังในประเทศไทย ปัจจุบันยังคงเป็นธุรกิจที่ผิดกฎหมาย เนื่องจากไม่มีมาตรการและขาดความชัดเจนด้านกลไกที่เป็นการสนับสนุนเอกชนในการประกอบธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายควบคุมอาคาร กฎหมายด้านการผังเมือง และกฎหมายด้านการสาธารณสุข ตลอดจนมาตรฐานในด้านการส่งออกรังนกแอ่นของไทย ยังคงไม่มีการพัฒนาให้สอดคล้องเป็นแนวทางเดียวกันกับกรอบมาตรฐานของต่างประเทศ บทความฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาข้อติดขัดในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากฎหมายอันนำไปสู่การกำหนดมาตรการและกลไกทางกฎหมายในการบริหารจัดการและกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบ้านนกแอ่นกินรังที่มีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมการประกอบธุรกิจบ้านนกแอ่นกินรังให้เป็นกิจการที่สามารถทำรายได้ให้กับประชาชน ร่วมกับการรักษา คุ้มครองผลประโยชน์ของชุมชนและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับรัฐ

คำสำคัญ: กฎหมาย, การบริหารจัดการ, บ้านนกแอ่นกินรัง, เศรษฐกิจท้องถิ่น, การส่งออก, การพัฒนาการเกษตร

ประชาธิปไตยอัสลักษณโทย
ประชาธิปไตยฐานชุมชน

สวทช.
NSTDA

ทรู
ทักซิ

กระบวนการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพคนไร้บ้าน

นิศึกษาศูนย์ฟื้นฟูพัฒนาศักยภาพบุคคลและสร้างชุมชนคนไร้บ้าน จังหวัดขอนแก่น

พุดิพงษ์ พรมติ,

รณพฤกษ์ ชามะรัตน์

สาขาวิชาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปัจจุบันจังหวัดขอนแก่นมีจำนวนคนไร้บ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สาธารณะมีจำนวนมาก รัฐบาลจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของกลุ่มคนไร้บ้าน ผ่านการจัดสวัสดิการต่าง ๆ รวมไปถึงการสร้างศูนย์พักพิงสำหรับคนไร้บ้านถือเป็นความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาคนไร้บ้าน เนื่องจากศูนย์ฯ สามารถพักพิงได้อย่างปลอดภัย ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ตลอดจนช่วยสร้างความมั่นคงในการใช้ชีวิต โดยการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษากระบวนการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพคนไร้บ้านของศูนย์ฟื้นฟูพัฒนาศักยภาพบุคคลคนไร้บ้านจังหวัดขอนแก่น และ (2) เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงในชีวิตของคนไร้บ้านก่อนและหลังเข้ามาอยู่ในศูนย์ฟื้นฟูพัฒนาศักยภาพบุคคลคนไร้บ้านจังหวัดขอนแก่น ดำเนินการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ คนไร้บ้านที่พักอาศัยอยู่ในศูนย์ฯ ฟื้นฟูคนไร้บ้าน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 9 คน และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลศูนย์ฯ ฟื้นฟูคนไร้บ้านจังหวัดขอนแก่น จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน ซึ่งคัดเลือกด้วยวิธีการเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกร่วมกับการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

(1) มีกระบวนการช่วยเหลือมีความยืดหยุ่น ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของคนไร้บ้านแต่ละคนจึงสามารถจัดกลุ่มและแบ่งออกเป็นทั้งหมด 4 กระบวนการ ประกอบไปด้วย 1) การให้ความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยและการอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภค 2) ให้การช่วยเหลือฟื้นฟูสุขภาพกายและสุขภาพจิต 3) การให้ความช่วยเหลือด้านการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการ 4) การฟื้นฟูพัฒนาทักษะ สนับสนุนทุนทรัพย์ในการประกอบอาชีพ และส่งเสริมการเข้าถึงอาชีพ

(2) ความเปลี่ยนแปลงในชีวิตของคนไร้บ้านก่อนเข้ามาอยู่ในศูนย์ฟื้นฟูพัฒนาศักยภาพบุคคลคนไร้บ้านจังหวัดขอนแก่น ในช่วงก่อนที่จะเข้ามาพักอาศัยอยู่ในศูนย์ฯ คนไร้บ้าน ส่วนใหญ่เคยอาศัยอยู่ในพื้นที่สาธารณะมาก่อน มักจะพบเจอกับ 1) ปัญหาที่อยู่อาศัยและสาธารณูปโภคเบื้องต้น 2) โอกาสในการเข้าถึงอาชีพน้อย 3) ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิการรักษาพยาบาลเบื้องต้นได้ หลังจากเข้ามาพักอาศัยที่ศูนย์ฯ ฟื้นฟูคนไร้บ้าน จังหวัดขอนแก่น ทางศูนย์ฯ ได้ดำเนินการช่วยเหลือและฟื้นฟูได้เป็นอย่างดี ทั้ง 1) ด้านที่อยู่อาศัยและสาธารณูปโภค 2) โอกาสในการเข้าถึงอาชีพ 3) การเข้าถึงการรักษาพยาบาล และที่ทางศูนย์ฯ ได้ทำการช่วยเหลือเพิ่มเติม คือ 4) การช่วยเหลือคนไร้บ้านให้ได้เข้าถึงสิทธิและสวัสดิการที่ควรจะได้รับ ทำให้ชีวิตของคนไร้บ้านที่เข้ามาอยู่ในศูนย์ฯ ฟื้นฟูคนไร้บ้าน จังหวัดขอนแก่น เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม

คำสำคัญ: คนไร้บ้าน, กระบวนการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพ, ศูนย์ฟื้นฟูพัฒนาศักยภาพบุคคลและสร้างชุมชนคนไร้บ้าน

ประเทศไทยอาสาสมัครสังคมสงเคราะห์
ประเทศไทยอาสาสมัครสังคมสงเคราะห์

NSTDA

การรับมือกับมลพิษทางอากาศ กรณีศึกษาตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง

กุลสตรี มหาชน,
ธนพฤษภ์ ชามะรัตน์
สาขาวิชาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปัจจุบันปัญหามลพิษทางอากาศของจังหวัดระยองเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงขาดการตระหนักถึงความสำคัญจากภาครัฐและภาคเอกชน จากการตรวจวัดพบปริมาณฝุ่นควัน และก๊าซมลพิษมีค่าเกินมาตรฐาน เรื่องกำหนดให้ท้องที่เขตตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง เป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย แต่ปัญหามลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยองยังสูงเกินค่ามาตรฐานและสูงกว่าที่กฎหมายกำหนด ประชาชนในตำบลมาบตาพุด จึงได้มีการคิดค้นหาวิธีการรับมือเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางอากาศอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด โดยการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาสาเหตุที่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ กรณีศึกษาตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง (2) เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากมลพิษทางอากาศ กรณีศึกษา ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง (3) เพื่อศึกษาวิธีการรับมือกับมลพิษทางอากาศ กรณีศึกษา ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แนวทางการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย กลุ่มเครือข่ายประชาชนคนรักระยอง จำนวน 5 คน และประชาชนทั่วไป จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) สาเหตุที่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ กรณีศึกษา ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดได้จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล ในการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ปัจจุบันนิคมฯ มาบตาพุดเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหนักของประเทศ ในปัจจุบันจึงทำให้จังหวัดระยองมีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ทำให้ก่อให้เกิดปริมาณมลพิษในอากาศของจังหวัดระยองเพิ่มสูงขึ้นทุกวัน (2) ผลกระทบที่เกิดจากมลพิษทางอากาศ กรณีศึกษา ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1. ผลกระทบด้านการแพทย์และสาธารณสุข ประชาชนเจ็บป่วยง่าย 2. ด้านเกษตรกรรม ผลผลิตเสียหายและออกไม่ตรงตามฤดูกาล 3. ด้านสิ่งแวดล้อมสัตว์ทะเลที่สูญหายไปเป็นจำนวนมาก และด้านบริโภคอาหารทะเลได้มีการหยุดชะงักตัว (3) วิธีการรับมือกับมลพิษทางอากาศ กรณีศึกษา ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ประชาชนก่อตั้งเครือข่ายเพื่อร่วมตัวกันต่อสู้ เกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อม จึงได้ดำเนินการยื่นฟ้องศาลปกครองระยอง ให้มีการประกาศให้เป็นเขตควบคุมมลพิษ ยื่นหนังสือร้องเรียนไม่ให้ทางภาครัฐสามารถขยายเลิกเขตควบคุมมลพิษได้ และยังทำการเรียกร้องกฎหมาย PRTR ส่วนประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้รับผลกระทบโดยตรง จึงมีการรับมือแค่เบื้องต้น ที่สามารถป้องกันตัวเองจากปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น

คำสำคัญ : มลพิษทางอากาศ, ผลกระทบที่เกิดจากมลพิษทางอากาศ, การรับมือกับมลพิษทางอากาศ

ประชาชาติโดยอัตลักษณ์ไทย
ประชาชาติโดยฐานชุมชน

NSTDA

การตอบสนองของคนในชุมชนมิตรภาพต่อการถูกอพยพจากการพัฒนาระบบราง โครงการรถไฟฟ้าความเร็วสูง จังหวัดขอนแก่น

เบญจพร ยากองไข,
รณพฤษภ์ ชามะรัตน์
สาขาวิชาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยขอนแก่น

จากสถานการณ์ปัจจุบันที่มีโครงการเพื่อพัฒนาพื้นที่รถไฟฟ้าความเร็วสูง จังหวัดขอนแก่น นำมาซึ่งความไม่มั่นคงเรื่องที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนมิตรภาพ เนื่องจาก ไม่มีสัญญาเช่าในที่ดินการรถไฟและตั้งอยู่ในแนวอพยพเวนคืนที่ดินทั้งชุมชนเพื่อการพัฒนาพื้นที่รถไฟฟ้าความเร็วสูง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มประชากรที่อยู่ในระดับล่างในเมือง ไม่มีความแน่นอนของอาชีพและรายได้ เป็นแรงงานนอกระบบรายวัน จึงไม่สามารถเข้าถึงที่พักอาศัยในเขตเมืองได้โดยการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาความกังวลใจของคนในชุมชนมิตรภาพต่อการถูกอพยพจากการพัฒนาระบบราง โครงการรถไฟฟ้าความเร็วสูง จังหวัดขอนแก่น และ (2) เพื่อศึกษาการตอบสนองของคนในชุมชนมิตรภาพต่อการถูกอพยพจากการพัฒนาระบบราง โครงการรถไฟฟ้าความเร็วสูง จังหวัดขอนแก่น โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนมิตรภาพ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 10 คน ซึ่งคัดเลือกด้วยวิธีการแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ความกังวลใจที่เกิดขึ้นต่อการถูกอพยพไล่รื้อที่อยู่อาศัย โครงการพัฒนาระบบรางเพื่อสร้างทางรถไฟฟ้าความเร็วสูงและโครงการพัฒนาพื้นที่รอบสถานีรถไฟ โดยภายในระยะ 5 ปี พื้นที่ที่อยู่ในแนวเขตการอพยพ ต้องอพยพทั้งหมดซึ่งตอนนี้การรถไฟแห่งประเทศไทยยังไม่มีที่ดินรองรับที่แน่ชัดให้กับชุมชน นำมาซึ่งความกังวลใจของคนในชุมชนมิตรภาพต่อการถูกอพยพจากการพัฒนาระบบราง โครงการรถไฟฟ้าความเร็วสูงในด้านสังคม ที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนเกิดข้อกังวลใจอย่างมาก คือ ข้อกังวลใจในเรื่อง ที่อยู่อาศัยและการไม่มีที่ดินรองรับที่แน่ชัด (2) การตอบสนองของคนในชุมชนมิตรภาพ จากการพัฒนาระบบรางโครงการรถไฟฟ้าความเร็วสูงซึ่งมีการลุกขึ้นมาต่อสู้เรื่องที่อยู่อาศัยร่วมกันของคนในชุมชนปัจจุบันอยู่ระหว่างการหาที่ดินรองรับและร่วมกันยื่นข้อเสนอแก่ทางรถไฟเรื่องการแบ่งปันที่ดินพื้นที่หลังสถานีรถไฟขอนแก่นให้แก่ประชาชนเช่าเพื่อแก้ไขปัญหาค่าที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มของผู้ที่เดือดร้อนเรื่องการสูญเสียอาชีพของร้านค้าบริเวณข้างห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล ขอนแก่น โดยเตรียมยื่นขอเช่าพื้นที่รถไฟเพื่อให้คนในชุมชนได้ประกอบอาชีพเดิม

คำสำคัญ: ความกังวลใจ, การตอบสนอง, ชุมชนแออัดริมทางรถไฟ, โครงการรถไฟฟ้าความเร็วสูง

ประชาชาติโดยอัตลักษณ์ไทย
ประชาชาติโดยฐานชุมชน

NSTDA

TRU

แนวทางการปรับตัวของผู้ประกอบการสองแฉกพลังงานเชื้อเพลิงในการเข้ามาของรถโดยสารสาธารณะพลังงานไฟฟ้าในเทศบาลนครระยอง

สุกธิดา ไชยศิริ,
รณพฤษภ์ ชามะรัตน์
สาขาวิชาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประชากรในเทศบาลนครระยองมีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้การเดินทางในจังหวัดมีการเดินทางที่ติดขัด และมีการก่อมลพิษที่มากขึ้น จึงทำให้เกิดแนวคิดที่จะนำรถโดยสารที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ อย่างรถโดยสารสาธารณะพลังงานไฟฟ้า ที่จะเข้ามาในพื้นที่เทศบาลนครระยอง เพื่อลดการจราจรที่ติดขัดและลดปัญหามลพิษในอนาคต ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อผู้ประกอบการสองแฉกพลังงานเชื้อเพลิงเดิมที่ได้ประกอบอาชีพอยู่ในเทศบาลนครระยอง รวมไปถึงทำให้เกิดการปรับตัวของผู้ประกอบการสองแฉก โดยการวิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาการให้บริการของรถโดยสารสาธารณะในเทศบาลนครระยอง (2) เพื่อศึกษาผลกระทบของการเข้ามาของรถโดยสารสาธารณะพลังงานไฟฟ้าต่อผู้ประกอบการสองแฉกพลังงานเชื้อเพลิงในเทศบาลนครระยอง และ (3) เพื่อศึกษาแนวทางการปรับตัวของผู้ประกอบการสองแฉกพลังงานเชื้อเพลิงในการเข้ามาของรถโดยสารสาธารณะพลังงานไฟฟ้าในเทศบาลนครระยอง ดำเนินการวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ประกอบการสองแฉกพลังงานเชื้อเพลิงในเทศบาลนครระยอง จำนวน 10 คน ซึ่งคัดเลือกด้วยวิธีการเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกร่วมกับการสังเกต และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) การให้บริการของรถโดยสารสาธารณะในเทศบาลนครระยอง รถโดยสารสาธารณะในระยะ มีเพียงรถสองแฉกอย่างเดียวเท่านั้น และมีรถสองแฉกที่จดทะเบียนรวม 655 คัน แต่เส้นทางเดินรถมีเพียง 24 เส้นทางเดินรถเท่านั้น ซึ่งจำนวนเส้นทางยังไม่ครอบคลุมกับความต้องการของคนในจังหวัดระยอง ทำให้ประชากรส่วนใหญ่ เปลี่ยนไปใช้รถส่วนตัวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง (2) ด้านผลกระทบของการเข้ามาของรถโดยสารสาธารณะพลังงานไฟฟ้าต่อผู้ประกอบการสองแฉกพลังงานเชื้อเพลิงในเทศบาลนครระยอง มีทั้งผู้ประกอบการที่รู้สึกว่าจะไม่ได้รับผลกระทบและได้รับผลกระทบ ผลกระทบที่สำคัญคือ ด้านรายได้ที่ลดลง ซึ่งยังไม่มีท่าทีจะฟื้นตัวตั้งแต่สถานการณ์โควิด และหากมีรถมินิบัสไฟฟ้าเข้ามา รายได้ของผู้ประกอบการก็จะลดน้อยลงเรื่อย ๆ (3) แนวทางการปรับตัวของผู้ประกอบการสองแฉกไม่มีความแน่ชัด เนื่องจากความแตกต่างกันไปในปัจเจก ทั้งไม่สนใจความเปลี่ยนแปลง ความเชื่อมั่นในสหกรณ์เดินรถสังกัดของตนที่จะไม่ปล่อยให้มียานโดยสารสาธารณะอื่นเข้ามาแทรกแซง การเข้าร่วมกับรถมินิบัส และการยอมแพ้ต่อการเปลี่ยนแปลงโดยการเลิกขับ และมีความต้องการให้เศรษฐกิจกับภาครัฐคืนเช่นเดิม เพื่อที่จะได้มีรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ : รถโดยสารสาธารณะ, รถยนต์พลังงานไฟฟ้า, ผู้ประกอบการสองแฉกพลังงานเชื้อเพลิง

สมาชิกโดยอัตโนมัติ
สมาชิกโดยฐานผู้เช่า

สวทช.
NSTDA

TRU
ทักษิณ

ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สุเฉลิมพร เย็นเยือก
มหาวิทยาลัยรังสิต

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และเพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษา และ ผู้นำชุมชน จำนวน 13 คน ด้วยวิธีสุ่มแบบเจาะจง แล้ววิเคราะห์ผลด้วยการสรุปผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด และนำเสนอด้วยการพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานตามนโยบายการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้ประสบผลสำเร็จ ควรเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน ระหว่าง ผู้เรียน ผู้สอน รวมถึง ชุมชน เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน อันจะเป็นแนวทางช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งและยั่งยืนระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน ยังมีข้อจำกัดในการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการ อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม จึงส่งผลต่อการเรียนรู้ รวมถึงความสามารถในการเข้าถึงอุปกรณ์ของผู้เรียนที่อาจยังมีข้อจำกัด ส่วนด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้แต่ทุกกิจกรรม ดังนั้นแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการเรียนรู้ให้มีผลสัมฤทธิ์เพิ่มมากขึ้นนอกจากบุคลากรผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการตามนโยบายการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และ อาจใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสมวัย เป็นบุคลากรที่ช่วยขับเคลื่อนประเทศให้เข้มแข็งต่อไปอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์, นโยบายการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ประชาชาติโดยอัตลักษณ์ไทย
ประชาชาติโดยฐานชุมชน

NSTDA

TSU

ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของผู้นำชุมชน

อนาวิน กอประเสริฐสุด
มหาวิทยาลัยรังสิต

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ และ ระดับผลการดำเนินงานของผู้นำชุมชน ในเขตตำบลประสาธสิริ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 120 ชุด และวิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติพรรณนา และสถิติอนุมาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41 – 50 ปี การศึกษาน้อยกว่าปริญญาตรี และมีรายได้เฉลี่ย 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน ส่วนระดับภาวะผู้นำโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบตามสบาย ส่วนด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ และระดับแรงจูงใจของผู้นำชุมชน โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยระดับแรงจูงใจภายในมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับแรงจูงใจภายนอก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าภาวะผู้นำ และ แรงจูงใจมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานของผู้นำชุมชน ดังนั้น ผู้นำชุมชนจึงควรใช้ภาวะผู้นำในรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทการทำงานของชุมชน และ ควรมุ่งสร้างการมีส่วนร่วมกับประชาชนในชุมชนให้มากที่สุด เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ, การดำเนินงาน, ผู้นำชุมชน

สวทช.
NSTDA

คุณภาพการบริการสาธารณะ ของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรณีศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี

ณัฐพร หล่อปรีชากุล,
เฉลิมพร เย็นเยือก
มหาวิทยาลัยรังสิต

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการบริการสาธารณะของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัดปราจีนบุรีและ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณภาพการบริการสาธารณะของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการสาธารณะของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัดปราจีนบุรี ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนผู้ใช้บริการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 120 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาคือ ค่าจำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณภาพการบริการสาธารณะของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัดปราจีนบุรี ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการให้บริการอย่างเป็นรูปธรรมด้านความเชื่อถือในการบริการ ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ ด้านความเชื่อมั่นในการบริการ และ ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ ในระดับมาก โดยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณภาพการบริการสาธารณะมีความสัมพันธ์ในระดับสูงในทุกด้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้ หัวหน้าหน่วยงาน หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ควรส่งเสริมพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการบริการสาธารณะ ให้สอดคล้องกับบริบทขององค์การ และสอดคล้องกับความต้องการบริการสาธารณะของประชาชนผู้ใช้บริการ อันจะนำไปสู่ภาพลักษณ์ที่ดีมีคุณค่า และได้รับการยอมรับในคุณภาพการบริการของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัดปราจีนบุรี

คำสำคัญ: คุณภาพการบริการสาธารณะ, สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

สวทช.
NSTDA

ทรู
ทศกช.

คุณภาพการบริการสาธารณะของกองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลดอนตะโก จังหวัดราชบุรี

สุภาวดี ดวงคล้าย,
ปธาน สุวรรณมงคล,
วีระยุทธ โชคชัยมาดล,
เฉลิมพร เย็นเยือก
มหาวิทยาลัยรังสิต

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการบริการของกองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลดอนตะโก จังหวัดราชบุรี และ เสนอแนะคุณภาพการบริการของกองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลดอนตะโก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนที่เคยใช้บริการหรือเคยใช้บริการของกองช่างองค์การบริหารส่วนตำบลดอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 180 คน โดยสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวนกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Cochran (1953) จำนวน 180 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าร้อยละค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วมาสังเคราะห์ผลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการให้บริการของกองช่างองค์การบริหารส่วนตำบลดอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในระดับความคิดเห็นเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ ด้านการตอบสนองต่อประชาชน ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อประชาชนสุดท้ายด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมคุณภาพการบริการของกองช่างองค์การบริหารส่วนตำบล ดอนตะโก ครั้งนี้ คือ 1) สถานที่ที่จอดรถไม่เพียงพอ ควรมีการปรับปรุงสถานที่จอดรถในองค์การบริหารส่วนตำบล เช่นการนำวงจรการบริหารคุณภาพ มาประยุกต์ใช้ 2) ควรมีแผ่นพับประชาสัมพันธ์อธิบายรายละเอียดเบื้องต้น เพราะประชาชนได้รับข้อมูลสำคัญ ๆ โดยตรง ซึ่งสามารถแจกจ่ายเจาะจงกลุ่มประชาชนเฉพาะได้เลย และ มีความน่าเชื่อถือ

คำสำคัญ: คุณภาพบริการ, กองช่าง, องค์การบริหารส่วนตำบลดอนตะโก

ประชาชาติไทยอัตลักษณ์ไทย
ประชาชาติไทยรวมใจรวมพลัง

สวทช.
NSTDA

TSU
ทักษิณ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร โครงการชลประทานพัทลุง จังหวัดพัทลุง

เฉลิมพร เย็นเยือก,
กรรณิการ์ รอดเนียม
มหาวิทยาลัยรังสิต

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรของโครงการชลประทานพัทลุง และเพื่อเสนอแนวทางสร้างความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรโครงการชลประทานพัทลุง จังหวัดพัทลุง กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรโครงการชลประทานพัทลุง จังหวัดพัทลุง จำนวน 120 คน โดยคำนวณหากลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากร ใช้สูตรการคำนวณของ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยสถิติ One-Way ANOVA F-test และ Multiple Regression Analysis

ผลการศึกษา พบว่า ระดับความผูกพันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามเพื่อประโยชน์ขององค์กร การทุ่มเทความรู้ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่อย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด แนวทางการสร้างความผูกพันคือ ควรศึกษาความต้องการของบุคลากรต่อองค์กรเป็นประจำและตอบสนองต่อความต้องการนั้น เพื่อเสริมสร้างระดับความผูกพันของพนักงานโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก องค์กรควรนำข้อเสนอแนะที่บุคลากรได้เสนอแนะไว้มาพิจารณา และนำไปเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพให้สภาพแวดล้อมในการทำงานดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ความผูกพัน, บุคลากร, โครงการชลประทาน

สวทช.
NSTDA

TRU
ทักษิณ

การประเมินประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย e-Book กรณีสื่อการวิจัยเชิงปริมาณ

เฉลิมพร เย็นเยือก,
วันฤดี สุขสงวน
มหาวิทยาลัยรังสิต

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิภาพ และความพึงพอใจในสื่อมัลติมีเดีย หัวข้อ การออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ โดยลักษณะสื่อสร้างสรรค์มัลติมีเดียที่ใช้ในการศึกษาเป็นรูปแบบ e-book ซึ่งเป็นสื่อมัลติมีเดียที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้เข้าอบรมหัวข้อวิจัยการออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 50 คน ด้วยวิธีให้กลุ่มตัวอย่างได้ และทำการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงสรุปอ้างอิงได้แก่ dependent paired samples t test

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีผลคะแนนประเมินดังนี้ คะแนนก่อนเรียน ร้อยละ 29.4 และคะแนน หลังเรียน ร้อยละ 87.0 แสดงถึงระดับผลการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น ผลประเมินความพึงพอใจในสื่อ มัลติมีเดีย ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.0 อยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์โดยใช้สถิติอ้างอิงทดสอบความแตกต่างที่ระดับมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ประสิทธิภาพของสื่อสร้างสรรค์มัลติมีเดีย e-Book เรื่องการ ออกแบบวิจัยเชิงปริมาณมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80 โดยมีคะแนนทดสอบหลังเรียนเรียนร้อยละ 87 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่าประสิทธิภาพของสื่อสร้างสรรค์มัลติมีเดีย e-Book เรื่อง การออกแบบวิจัยเชิงปริมาณ ฉบับนี้ จะส่งผลทำให้ผู้สนใจศึกษาในหัวข้อการวิจัยเชิงปริมาณนี้ จะช่วยเพิ่ม ความสนใจในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจในการออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณได้เพิ่ม มากขึ้น ซึ่งจะเป็แนวทางสำหรับผู้สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์สื่อที่มีคุณค่าต่อไป

คำสำคัญ : หนังสือ e-book , สื่อมัลติมีเดีย, ประสิทธิภาพ

ประชาชาติโดยอัตลักษณ์ไทย
ประชาชาติโดยฐานชุมชน

สวทช.
NSTDA

บทคัดย่อ

ผลงานนวัตกรรม

สวทช.
NSTDA

ทรูปลูกปัญญา

โครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริต โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน ต.จิว อ.ปรางค์ชัย จ.นครราชสีมา

ณัฐฉิรินทร์ สุธรรม

แกนนำเยาวชนระดับภาค มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ
สภาองค์กรชุมชนตำบลจิว อ.ปรางค์ชัย จ.นครราชสีมา

ที่มาและความสำคัญ

โครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน
เทศบาลตำบลจิว เน้นการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการป้องกันและต่อต้านการทุจริต รวมถึงการตระหนัก
ของภาคประชาชน เพื่อป้องกันการทุจริตผ่านการสร้างเครือข่ายการทำงานป้องกันและต่อต้านการทุจริตระดับตำบล

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดกลไกและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนขับเคลื่อนการป้องกันและต่อต้านการทุจริตระดับตำบล
และเกิดแผนปฏิบัติการป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน สร้างความตระหนัก
ตื่นรู้ ในการป้องกันการทุจริตจากการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อเกิดเครือข่ายการทำงานป้องกัน
และต่อต้านการทุจริตระดับตำบล

วิธีการดำเนินการ

- 1) ประชุมสร้างความเข้าใจและจัดตั้งคณะทำงานป้องกันและต่อต้านการทุจริตระดับตำบล
- 2) วิเคราะห์ข้อมูล/สถานการณ์/ความเสี่ยง โครงการต่างๆในตำบล พร้อมบูรณาข้อมูลร่วมกับเครือข่าย
- 3) ประชุมออกแบบกำหนดแนวทางพร้อมจัดทำแผนการป้องกันและต่อต้านการทุจริตระดับตำบล
- 4) สรุปลงทะเบียนและรายงานผลการดำเนินงานแผนการป้องกันและต่อต้านการทุจริต
- 5) บูรณาการร่วมกับท้องถิ่น หน่วยงานภาคี เครือข่ายกลุ่มองค์กรระดับตำบล/อำเภอ/จังหวัด/ภาค

ผลการดำเนินงาน

เกิดแผนปฏิบัติการป้องกันและต่อต้านการทุจริตระดับตำบลและเกิดการบูรณาการการทำงาน
ระดับตำบล/ภาค และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนนวัตกรรมให้มีความยั่งยืน

การมีส่วนร่วมเพื่อเกิดแผนปฏิบัติการและเกิดการเปลี่ยนแปลงได้นั้น ไม่เพียงแต่ได้รับความร่วมมือโดย
ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ได้รับการร่วมแรงร่วมใจในการผลักดันจากทุกภาคส่วน รวมถึงระดับโรงเรียน
ที่จะนำไปสู่การต่อต้านการทุจริต อันเกิดจากความตระหนักและความต้องการการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้น
กับชุมชนให้เกิดผลลัพธ์เชิงประจักษ์ และประชาชนที่เข้าใจปัญหาที่แท้จริง ร่วมมือกันวางแผนและ
ปฏิบัติตามแผนการอย่างเป็นระบบและตระหนักถึงการบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง อันนำไปสู่
การป้องกันและการต่อต้านการทุจริตในระดับท้องถิ่น

สวทช.
NSTDA

สวทช.
NSTDA

โครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน ต.ประกาย อ.ประกาย จ.นครราชสีมา

ถนอม สุวรรณวิโรจน์,
อังคณา แซ่ตัน,
วิภารัตน์ สุวรรณวิโรจน์,
ณัฐพร วัฒนตะนันท์

แกนนำเยาวชนระดับภาค มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ที่มาและความสำคัญ

โครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนของสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลประกาย เน้นการส่งเสริมความโปร่งใสและการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในระดับท้องถิ่น โดยใช้แผนปฏิบัติการเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เข้มแข็งและไม่เหมาะสมสำหรับการกระทำทุจริตและประพฤติมิชอบทุกประเภท

วัตถุประสงค์ของการทำโครงการ

เพื่อส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชนและภาคีที่เกี่ยวข้องมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในพื้นที่ตำบลประกาย โดยเฉพาะเน้นการสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของเยาวชน ด้วยการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในระดับชุมชนตำบล

วิธีการดำเนินการ

1) สร้างความเข้าใจและจัดตั้งคณะทำงานในระดับตำบล 2) วิเคราะห์ข้อมูล สถานการณ์ พร้อมบูรณาข้อมูลร่วมกับเครือข่าย 3) ประชุมออกแบบกำหนดแนวทางพร้อมจัดทำแผนการป้องกันและต่อต้านการทุจริตระดับตำบลร่วมกับโรงเรียน 4) สรุปรบทเรียนและรายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5) บูรณาการร่วมกับท้องถิ่น หน่วยงานภาคี เครือข่ายกลุ่มองค์กรระดับตำบล/อำเภอ/จังหวัด/ภาคในอนาคต

ผลการดำเนินงานของโครงการ

สร้างความเข้าใจและเริ่มจัดตั้งคณะทำงาน ในขณะเดียวกันได้มีการวิเคราะห์ข้อมูล สถานการณ์ ความพร้อมขององค์กรภาคประชาชน และภาคีเครือข่ายฯ เพื่อร่วมกันออกแบบแผนการป้องกันและต่อต้านการทุจริตระดับตำบลอย่างมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนนวัตกรรมให้มีความยั่งยืน

ควรมีการพัฒนาทักษะและความรู้ให้กับภาคประชาชน ควรจัดทำระบบการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ควรมีการสร้างการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลประกายกับชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และเครือข่ายอื่น ๆ

โครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชน และองค์กรชุมชน ต.พุดซา อ.เมืองนครราชสีมา จ.นครราชสีมา

วรัญญา ศรีริน,
สมพงษ์ แสงศิริ

ที่มาและความสำคัญ

โครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลพุดซา โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมความโปร่งใสและการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในระดับท้องถิ่น โดยใช้แผนปฏิบัติการเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เข้มแข็ง เพื่อป้องกันการกระทำทุจริตและประพฤติมิชอบทุกประเภท

วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชน เยาวชน องค์กรชุมชนและภาคีที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ป.ป.ช. ป.ป.ท. ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในพื้นที่ตำบลพุดซา โดยเฉพาะการสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตย ในกลุ่มเยาวชนคนหนุ่มสาว รวมถึงปลูกฝังค่านิยมเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในระดับชุมชนตำบลพุดซา

วิธีการดำเนินการ

- 1) สร้างเครือข่ายกับองค์กรและกลุ่มต่างๆ ให้มีความเข้มแข็ง เช่น อสม. กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน ฯลฯ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการทำงานและการแก้ไขปัญหาทุจริตฯ อย่างมีส่วนร่วมในชุมชน
- 2) ใช้หลักการบูรณาการทุกภาคส่วน เพื่อทำงานร่วมกันของหลายภาคส่วนในชุมชน เช่น กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน, โรงเรียน, กลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 3) ดำเนินกิจกรรมภายใต้แผนการขับเคลื่อนงานโครงการป้องกันและการต่อต้านการทุจริตฯ 4 ด้าน (1) การสร้างความรู้ ตระหนัก และจิตสำนึก (2) การสร้างระบบพื้นที่เปิดเผยโปร่งใส (3) การสร้างธรรมาภิบาลของขบวนการองค์กรชุมชน (4) การปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตภาคประชาชน

ผลการดำเนินงานโครงการ

เกิดการสร้างเครือข่าย สร้างการรับรู้ และบูรณาการในพื้นที่เพื่อป้องกันและการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันผ่านกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ รณรงค์สร้างจิตสำนึกในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนนวัตกรรมให้มีความยั่งยืน

การสร้างพื้นที่สาธารณะให้ภาคประชาชนรับรู้และเข้าใจถึงปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในระดับพื้นที่ เป็นหัวใจสำคัญอันทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกแบบพลเมือง และลุกขึ้นมาต่อสู้กับความไม่ชอบธรรมอย่างมีส่วนร่วม รวมถึงการจัดกิจกรรมการต่อต้านการทุจริตฯ อย่างต่อเนื่อง ย่อมช่วยให้เกิดกลไกการป้องกันและการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในระดับท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

สวทช.
NSTDA

TSU
ทศกิตติ

การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์อย่างครบวงจร

พรรณิ เสมอภาค

ที่มาและความสำคัญ

โเกษตรอินทรีย์คือ ที่มาของผลผลิตที่มีคุณค่าสำหรับผู้บริโภค ผู้ผลิต และการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยาหัวใจของการทำเกษตรอินทรีย์คือการปฏิเสธสารเคมีทุกชนิดเพื่อผลผลิตที่ปลอดภัยและมีคุณภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค อย่างไรก็ตาม เกษตรอินทรีย์เป็นระบบเกษตรที่มีลักษณะเป็นองค์รวมซึ่งให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศการเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติ ขณะเดียวกันก็ไม่ได้ละเลยมิติด้านสังคม เศรษฐกิจเพราะความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อมไม่อาจดำรงอยู่ได้โดยแยกออกจากความยั่งยืนทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อส่งเสริมให้เครือข่ายเกษตรกรได้หันมาให้ความสำคัญกับการทำเกษตรอินทรีย์อย่างครบวงจร

วิธีการดำเนินการ

- 1) ส่งเสริมให้เครือข่ายเกษตรกรใช้สารสกัดจากชีวภาพที่ผลิตจากวัสดุทางธรรมชาติในการไล่ศัตรูพืชแทนการใช้สารเคมี
- 2) ผลิตปุ๋ยหมักเองโดยใช้ของเสียในพื้นที่การเกษตรอินทรีย์

ผลการดำเนินงานโครงการ

การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์อย่างครบวงจร จ.อุบลราชธานี ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสุขภาพของเกษตรกร ที่ไม่ต้องเสี่ยงจากการใช้สารเคมี ด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ ในพื้นที่เพาะปลูกไม่เสียหายและด้านผู้บริโภคที่ไม่ต้องกังวลว่าจะได้รับสารพิษตกค้างซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพได้

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการพัฒนาและขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการ ทั้งการผลิต การแปรรูป และการตลาดเพื่อเป็นทางเลือกที่สร้างความปลอดภัยทั้งต่อตัวเกษตรกรผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

สวทช.
NSTDA

NIDA
SUSTAINABLE DEVELOPMENT

TSU
ทักษิณ

กระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์หัวคุณภาพ

สันติ แก้วพิมพ์

ที่มาและความสำคัญ

พันธุ์ข้าวที่ดีจะให้ผลผลิตสูงและมีคุณภาพดีกว่าพันธุ์ข้าวที่ไม่ดีและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าพันธุ์ข้าวที่ดีเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการเกษตรแผนใหม่ ซึ่งการเกษตรแผนใหม่จะช่วยให้ได้ผลผลิตสูงสามารถทำรายได้คุ้มค่าและเป็นที่ต้องการของตลาดอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการทำโครงการนวัตกรรม

เพื่อต้องการปรับปรุงพันธุ์ข้าวให้ได้พันธุ์ข้าวที่ดียิ่งขึ้นไป

วิธีการดำเนินการ

- 1) การนำพันธุ์ข้าวจากท้องที่ต่าง ๆ ภายในประเทศมาทดลองปลูก
- 2) การคัดเลือกพันธุ์ด้วยการคัดเลือกพันธุ์หมู่และพันธุ์แท้
- 3) การผสมพันธุ์

ผลการดำเนินงานของโครงการ

ได้พันธุ์ข้าวดีหลายชนิดและสามารถขยายออกไปให้ชาวนาในเครือข่ายได้ปลูกกัน

ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนนวัตกรรมให้มีความยั่งยืน

พันธุ์ข้าวมีการเปลี่ยนแปลงได้เสมอเพราะโรคพืช และแมลงศัตรูชนิดใหม่มักเกิดขึ้นเสมอจึงจำเป็นต้องหาพันธุ์ใหม่มาทดแทน

สวทช.
NSTDA

TSU หักชัย

การจัดสวัสดิการสังคมสู่สวัสดิการชุมชน

ประสิทธิ์ ดวงพยุห์

ที่มาและความสำคัญ

การจัดสวัสดิการสังคมและสวัสดิการชุมชนเป็นความพยายามในการส่งเสริมให้ประชาชนมีมาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่ในขั้นพื้นฐานที่มั่นคง โดยครอบคลุมการให้บริการกับบุคคลและชุมชน ในลักษณะการพัฒนาสังคมคือการทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและทำให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้

วัตถุประสงค์

เพื่อต้องการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทั้งในรูปของเงินทุน และการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

วิธีการดำเนินการ

จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รูปแบบการออมวันละบาท, กองทุนสวัสดิการจากฐานศาสนา, กองทุนสวัสดิการจากฐานผู้สูงอายุ ฯลฯ

ผลการดำเนินงาน

จากกิจกรรมต่าง ๆ ของการจัดสวัสดิการชุมชนทำให้คนในชุมชนมีหลักประกันเรื่องเงินทองมากขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความรัก และเกิดการทำงานร่วมกันของคนในชุมชนและกับองค์กรปกครองท้องถิ่น

บ้านที่มากกว่าบ้าน" กรณีศึกษา : สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง 4 ชุมชนเมืองไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ภักพวงศ์ แสนชาติ และคณะ
สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ที่มาและความสำคัญ

สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง 4 ชุมชนเมืองไผ่ จำกัด ตั้งอยู่ที่บริเวณบ้านหนองน้ำใส ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ในอดีตเมื่อปี พ.ศ.2508 นั้นชุมชนได้ก่อสร้างขึ้นในพื้นที่เดิม คือ ชุมชนชนมจีน 2000 ชุมชนไผ่เก่า ชุมชนมิตรภาพซอย4 และชุมชนสุขอนามัย โดยในพื้นที่นั้นประสบปัญหา 1) น้ำท่วมตามฤดูน้ำหลาก และ 2) ผลกระทบเรื่องความมั่นคงในด้านที่อยู่อาศัยที่มีสภาพทรุดโทรมไม่มีความมั่นคงแข็งแรง ดังนั้นภาคประชาชน จึงรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยอย่างมั่นคง โดยมีกลุ่มออมทรัพย์ทั้งหมด 4 กลุ่ม และสร้างสหกรณ์เพื่อเช่าที่ดินจากรถไฟ และยังมีการจัดตั้งแผนการพัฒนาเมืองบ้านอย่างเป็นระบบเพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของผู้ที่ได้รับผลกระทบ ทั้งหมด 12 ชุมชน 1,259 ครัวเรือน แต่ก็ล้มเหลวหลายครั้งเนื่องจากไม่มีภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามาช่วยเหลืออย่างจริงจัง ต่อมาทางสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงได้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับท้องถิ่น รัฐเอกชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อช่วยเหลือเบื้องต้นจากภัยพิบัติน้ำท่วมและวางแผนการพัฒนาที่อยู่อาศัย ให้ความมั่นคงและเกิดการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการทำโครงการนวัตกรรม

- 1) เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการพัฒนาโครงการบ้านมั่นคงสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง 4 ชุมชนเมืองไผ่ จำกัด จังหวัดขอนแก่น
- 2) เพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยที่ไม่มั่นคงของสมาชิกสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง 4 ชุมชนเมืองไผ่ จำกัด จังหวัดขอนแก่น
- 3) เพื่อศึกษาและสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านมั่นคงของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

วิธีการดำเนินการ

เสริมสร้างการมีส่วนร่วมโดยใช้เครื่องมือและกระบวนการต่าง ๆ เช่น การประชุมย่อย วงสนทนา และเงื่อนไขของโครงการบ้านมั่นคง ภายใต้การสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการดำเนินงานของโครงการ และการถอดบทเรียน

1. เกิดการมีส่วนร่วม 4 ระดับ ได้แก่ การรับรู้, การตัดสินใจ, การดำเนินโครงการ, และการรับประโยชน์
2. ชาวบ้านมีที่อยู่อาศัยสำเร็จแล้ว 40 ครัวเรือน และกำลังจะเข้าอาศัยอีก 80 ครัวเรือน

ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนนวัตกรรมให้มีความยั่งยืน

ต้องทำให้กระบวนการต่าง ๆ มีความต่อเนื่องและชาวบ้านมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมให้มากที่สุด จึงจะเกิดกลไกการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยเน้นกลไกในระดับท้องถิ่น และบูรณาการร่วมกันในระดับจังหวัด

